

## ”Turkiskt fängelse bättre än svenskt”

**Han var mods, hippie, haschrökare, poet och globetrotter. I Istanbul dömdes han till tolv års fängelse för narkotikabrott.**

**- Jag har provat det mesta utom att vara en vanligt Svensson, säger Bengt Björklund som idag är journalist och småbarnspappa.**

Av Pelle Olsson© (Publicerat i Narkotikafrågan nr 2, 2001)

Statistiskt sett skulle **Bengt Björklund** naturligtvis ha dött för länge sedan. Han växte upp i Stockholmsförorterna Midsommarkransen och Blackeberg på femtio- och sextiotalet. Började med hasch i de tidiga tonåren, fortsatte med amfetamin som han genast lärde sig injicera. Opium var en annan drog han sprutade i sig. Och LSD förstås. Det kunde bli hundra trippar på ett år.

**- Jag tog allt som erbjöds, säger han. Jag drogs till det förbjudna, jag jagade någonting, men vet inte vad. Det var väl någon slags revolt, både hos mig själv och i tiden.**

Bengt var mods i samma gäng som Kenta och Stoffe - huvudpersonerna i Stefan Jarls klassiska dokumentärfilm *Dom kallar oss mod*. Sedan blev han hippie. I den livsstilen ingick att man tog droger, lät håret växa, klädde sig i halsband och afghanjackor och gick till Gröna Lund för att lyssna på Jimi Hendrix.

### **Ner genom Europa**

Vi sitter på Pinar Kebab vid Medborgarplatsen. Under hela intervjun hör vi högljudda röster bakom disken. Det slamrar av stolar och röster. Folk kommer och går. Det doftar falafel och shish kebab. Trots att det är slaskig vinter ute är stämningen orientalisk. Det är en passande inramning till Bengt Björklunds berättelse.

- Jag lämnade Sverige på hösten 1968 och liftade ner genom Europa. Till slut fastande jag på ett hotell i Istanbul, utan pengar och med passet stulet. Jag försökte leva på att panta tomflaskor. Det var en torftig tillvaro.

Men så träffade han en japansk flicka på taket till hotellet. De blev förälskade och flyttade in i ett gemensamt rum. Hon hade lite pengar. Bengt köpte 40 gram hasch för 20 dollar. Några gram hann de röka upp själva, några gram sålde han. Han tog även andra droger. LSD och amfetamin. Det blev för mycket och han fick en psykos.

**- Det sa pang i huvudet. Hela min personlighet försvann, beskriver han sitt tillstånd.. Jag kände mig som en griffeltavla där allting var utsuddad. Man kunde skriva vad som helst på den.**

På natten sparkade polisen in dörren. Bengts japanska flickvän försökte spola ner haschet på toaletten, men det hittades. Sammanlagt 33 gram.

De fördes både till polisstationen och placerades i varsin stor cell. Hon bland kvinnorna, Bengt bland 50 andra män.

Han kallades till flera förhör med hos polischefen. Med hjälp av en tolk ombads han att tala om vilka han sålt haschet till. Bengt sa att han bara hade rökt själv.

”Om du inte berättar sanningen kommer polischefen att slå dig”, sa tolken. Det där trodde inte Bengt på. Han blev nästan förvånad när de lade honom på en bänk och spände fast fötterna i en trästång. Två vakter höll i benen och polischefen slog några slag mot hans bara fotsulor med en träpåk. Slaget kändes knappt. Vilka idioter, tänkte Bengt. Man har ju nästan ingen känsl på fotsulorna.

Slagen fortsatte systematiskt. Nu gjorde det fruktansvärt ont!

Bengt vrålade att han skulle erkänna vad som helst.

”Ge oss namnen”, sa polischefen.

Han fick en lista på tjugo namn. Bengt släpptes in i cellen igen och kunde pusta ut. Efter ett antal timmar hämtades han tillbaka till polischefen. De hade inte kunnat hitta en enda av de personer som Bengt uppgivit, vilket inte var så konstigt eftersom alla namn var påhittade.

Samma procedur igen med träpåken dansande mot fotsulorna. Bengt försökte stå emot, men snart hade han rabblat upp namnen på alla personer han kände i Istanbul. **Bland annat angav han en japan, som var helt oskyldig. Det var för övrigt nästan alla på listan. Japanen nekade naturligtvis att han köpt något hasch från Bengt, men berättade att han tipsat en kompis om att svensken hade lite röka.**

För detta dömdes japanen till tre och ett halvt års fängelse. Brottsrubriceringen var medhjälp till narkotikalangning

Bengts flickvän dömdes till två och ett halvt år.

Själv fick han domen tolv år och tre månader. För 33 gram hasch.

### **Återfödas**

Bengt Björklund var nitton år **gammal Han var psykotisk med hjärnan full av hemliga meddelanden. Bland annat att han skulle återfödas och därför måste skrika som ett spädbarn. Det kändes som att ha förflyttats till en annan verklighet.**

Kanske var det lika bra för verkligheten i det gamla statsfängelset Sultan Ahmed i denna kalla januari 1969 i Istanbul var inte särskilt trivsamt. Fängelset var överbefolkat. Tre tusen fångar. Alla celler och alla korridorer var upptagna. Bengt hänvisades till golvet i köket intill avloppsbrunnen. Dessutom hade han fått löss.

**Och så dessa plågsamma röster som hela tiden mullrade i skallen.**

Så småningom fick han det lite bättre. Svenska konsulatet kom på besök och gav honom en sovsäck och lite fickpengar så att han kunde köpa extra mat.

Den ordinarie kosten bestod bara av tunn bönsoppa och lite bröd.

Men hans psykotiska tillstånd gick inte över. Tidvis klarnade han till för att sedan åter pinas av vanföreställningar. **Det dröjde tre år innan han blev psykiskt helt återställd.**

Under tiden levde han vidare i fängelset. Sammanlagt satt han på fyra olika anstalter i Istanbul.

**- Jag växte upp i fängelset, säger han. Det har präglat hela min fortsatta tillvaro. Jag byggde upp min personlighet på nytt innanför murarna och jag fick vänner för livet.**

Antonio från Italien var poet, konstnär och skulptör och blev något av en mentor för Bengt. Ronald, en Black Panther från Chicago, skrev inflammerade dikter om svarta och vita som han deklamerade högt. Koji

var Bengt japanska vän och konstär. Engelsmannen Chris hade turnerat i Sverige med ett rytm'n bluesband. Och så Billy som senare skulle bli göra film. Han skrev Midnight Express, boken som låg till grund för manus till filmen med samma namn (1978) som visats i svensk TV åtskilliga gånger. Den är delvis dokumentär och handlar om en amerikansk student som åker fast för haschsmuggling i Istanbul. Han döms till livstids fängelse. I filmen finns en biperson, Erik, som föreställer just Bengt Björklund.

### **Giftermål i fängelset**

På hösten 1969 födde hans japanska flickvän en dotter och de gifte sig i fängelset med fängelsedirektören som vigselförrättare och svenska konsuln som vittne. **Bengts dotter blev bortadopterad till en svensk-engelsk familj när hon var två år och Bengt fortfarande satt i fängelse.** Hon bor numera i Stockholm och har två egna barn, medan hennes japanska mamma bor i Kalifornien.

Bengt flyttades runt till olika fängelser. Från Sultan Ahmed till det nybyggda Sagmacilar. Därifrån till Pasakapi och till Toptasi.

Varje år på Bengts födelsedag kom hans mamma på besök. Han hade började vakna upp ur sin psykos och inspirerad av sina vänner började han läsa, skriva poesi, spela gitarr och flöjt och måla. Han tillverkade smycken som såldes på svenska ambassaden. Därifrån fick han också hjälp att skaffa böcker. Konsuln gick personligen till antikvariat och letade. Bengt läste indisk religion - Veda och Bhagavadgita - hela den grekiska mytologin, historia, psykologi, skönlitteratur. Han skrev dagbok och artiklar som publicerades i svenska tidningar. Han fick besök av svenska journalister.

**Något arbetstvång rådde inte på de turkiska anstalterna. Fångarna fick i stor utsträckning sköta sig själva, men permissioner var ett okänt begrepp. När det var omflyttningar till andra anstalter kedjades de fast i varandra två och två och kördes i bussar från fängelseport till fängelseport.**

Det hände också mycket dramatiska saker. Fängelseupplopp där vakterna sköt skarpt mot upprorsmakarna. Gångstrider mellan olika grupperingar av intagna. Då handlade det om knarkuppörelser.

- *Använde du narkotika själv?*

**- Jag rökte hasch. Periodvis fanns det gott om det, berättar Bengt Björklund.** I Toptasi hade vi utläningar betalt extra för att få bo lite bättre. En dag stötte jag ihop med Idris och DüNDAR, två av Turkiets mest kända gangstrar tillsammans med fängelsedirektören. En av dem hade en stor haschkaka i handen. "Röker ni?" frågade han oss. "Nä", sa min kompis som blev rädd, men jag var naiv nog att säga ja. Då bröt han en bit av kakan och gav mig.

### **Hur länge ska han sitta?**

Hösten 1973 utlämnades Bengt till Sverige och Österåkersanstalten.

Eftersom han inte ville arbeta utan måla och skriva som han gjort i Istanbul, fick han som straff sitta på isoleringen.

.- Det var fruktansvärt. Värre än att sitta i fängelse i Turkiet.

Expressen var där och skrev om honom. Det hamnade på löpsedel. *Hur länge ska han sitta i fängelse*, löd rubriken.

Bengt skrev själv en serie artiklar i Allers. På ett nummer stod det på framsidan: *Turkiskt fängelse bättre än svenskt, säger Bengt som provat bägge.*

- De behandlade mig illa, säger han. Allting jag hade med mig från Turkiet tog de ifrån mig. Kläder, böcker, gitarr, flöjt, färger. Jag fick behålla en bok.

Sen tyckte jag inte om människorna jag träffade heller. Fångarna var tungt kriminella och ofta missbrukare. De hade en kriminell identitet. I Istanbul var det inte så stor skillnad mellan de intagna och folk ute i samhället.

Bengt blev till slut lovad att få sitta och måla i cellen. Hans mamma såg till att det levererades färger och penslar till centralvakten, men där blev det stopp. Vakterna måste vänta tills övertillsynsmannen kom. Efter en vecka dök han upp.

”Kan jag få mina färger nu då?” sa Bengt

”Jag känner såna idioter som dej”, sa övertillsynsmannen. ”Om du får färg kommer du att kludda på väggarna.”

Några dagar senare kom fängelsedirektören Ann-Britt Grünwald och en delegation förbi. Bengt beklagade sig och dagen efter fick han sin sina målargrejor.

- De började tjata om permissioner, berättar han. Jag vägrade. Får jag en permission ser ni mig aldrig mer, sa jag. Jag skulle inte klara att komma tillbaka hit.

Senare på hösten blev han förflyttad till en mindre anstalt, och efter en vecka blev han benådad av regeringen.

Fyra år och nio månader hade jag suttit inlåst.

Efter en ganska jobbig period, de första månaderna i frihet var Bengt ute och reste igen.

- Jag liftade runt i Europa. Åkte till England och hälsade på en kompis från fängelsetiden. Det var otroligt att vara fri! Jag älskade den resan, fastän det var vinter.

Under de närmaste femton åren levde han ett bohemliv, med korta perioder i Sverige varvade med utlandsresor. Han tog det lugnt med droger den första tiden. Det var så mycket annat han ville uppleva. Han målade, spelade musik, och skrev. *Två diktsamlingar gav han ut. Det genombrutna fönstret på Inferi förlag kom 1975. Dikterna var skrivna på Österåker och tiden strax efter.*

*Nådsökarna kom ut 1978.* Han publicerade också en hel del artiklar. Och så gifte han sig på nytt, den här gången med en amerikanska som han träffade i Christiania i Köpenhamn. De reste till Brasilien tillsammans 1979 där de adopterade en brasiliansk flicka.

Under några år bodde de i Näsåker i Ångermanland som gröna vågare, samtidigt som de hade ett rock- och reggaeband som de turnerade med.

1983 flyttade de permanent till Brasilien. Först till delstaten São Paulo där de turnerade med en brasiliansk orkester i ett år. Sedan till Rio de Janeiro där paret skilde sig efter sju års äktenskap. De sista tre åren drev Bengt en egen arbetsförmedling i en favella, ett av slumområdena på en sluttning i Rio. För att över huvud taget kunna bo där var han tvungen att bli kompis med chefen för området, han som styrde och ställde med narkotikahandeln.

- Vad hände med din brasilianska dotter?

- Hon bor i USA med sin mamma. Hon är 22 och har just gått med i flygvapnet.

### **En vanlig Svensson**

1990 kom Bengt tillbaka till Sverige.

- Jag ville inte se åt drogerna, säger han. Och så hade jag ett väldigt stort behov att vara en vanlig Svensson. Det var det enda jag inte provat på än. Jag började jobba som vårdbiträde och stannade i fem år. På ett sätt trivdes jag, men det kändes tomt. Det saknades något. Jag hade nästan helt slutat med konstnärliga verksamheter.

Efter en mindre kris hamnade han på rätt spår. Han fick anställning som journalist först på prov, numera på heltid. Han både skriver, redigerar, gör layout. På fritiden målar han återigen och skriver poesi.

Framför allt kom vändpunkten i hans äventyrliga liv när han träffade Gertrud för fem år sedan. Idag har de två små barn tillsammans, en treårig dotter och en nyfödd son.

- Min framtid, säger han.